

Klimaatadaptatie en gezondheid in gezamenlijk perspectief

Beheer doet er toe!

Stadswerk en branchevereniging NVRD hebben de handen ineen geslagen in het programma 'Beheer doet er toe'. Hiermee laten we de waarde en het belang zien van slim beheer en leggen we verbindingen tussen maatschappelijke vraagstukken. Zo ook in een reeks artikelen in Stadswerk magazine. In dit artikel staat de verbinding tussen klimaatadaptatie en gezondheid centraal.

De openbare ruimte vormt de basis voor het openbare leven. Het is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, naar hun werk gaan, spelen, sporten en ontspannen. De openbare ruimte verbindt. Het ontwikkelen en beheren ervan is dan ook een van de belangrijkste taken voor gemeenten. Ook kunnen gemeenten er andere maatschappelijke uitdagingen mee oppakken. In 'beheer doet er toe' onderscheiden we: energietransitie, klimaatadaptatie, veiligheid, participatie en zelfbeheer, biodiversiteit, circulaire economie, gezondheid, verstedelijking en krimp, mobiliteit en toegankelijkheid en inclusieve samenleving.

VOORBEELD: VAN REGENWATER TOT DRINKWATER IN ANTWERPEN

Onze zuiderburen gaan nog net een stapje verder. Op de Groenplaats en de Gedempte Zuiderdokken in Antwerpen start waterproducent Water-Link een proefproject om regenwater lokaal op te vangen, te zuiveren en geschikt te maken als drinkwater. Zo wil het bedrijf water *upcyclen* en daarmee bijdragen aan duurzaam waterbeheer. Dit betekent eerst een grootschalige vervangingsopgave van het riool, om te voorkomen dat het water direct wegloopt en daardoor extra gezuiverd moet worden. Antwerpen broedt daarnaast ook op kleinere initiatieven als tuinstraten waar het in 2020 mee start. Daar gaan geveltuintjes en groentetuintjes water opvangen dat hergebruikt kan worden voor onder meer bewatering.

VOORBEELD: SLIMDAK010

Op 1 juli 2018 ging deze *testcase* in Rotterdam van start. Meerdere partijen, waaronder het desbetreffende waterschap, aannemers en groenbedrijven, bundelden de krachten om het initiatief van de grond te krijgen. Door gebruik te maken van *smartflowcontrol* kan het dak slim water opslaan of (langzaam) afgeven als er een grote hoosbui aankomt. Op 120 vierkante meter kan tot wel 9.000 liter regenwater opgeslagen worden. Water dat bijvoorbeeld goed gebruikt kan worden voor 'daklandbouw' of vele andere doeleinden. Er zijn inmiddels al 22 aanvragen voor *smartflowcontrol* in binnen- en buitenland, waaronder een aantal in de Verenigde Staten, we kunnen dus wel spreken van een groot succes!

Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert en weersomstandigheden worden extremer. Voor Nederland betekent dat langere perioden van droogte, afgewisseld met grote buien waarbij veel water valt in korte tijd. Ook steken door mildere winters ziekten en plagen onder flora en fauna de kop op. Om de openbare ruimte minder kwetsbaar te maken, is het van belang slim na te denken over toekomstbestendig ontwerp en beheer. Klimaat effectief 'groen' en 'grijs' biedt kansen voor verkoeling en opslag van water ('blauw') voor later gebruik. Alleen door deze drie aspecten van de openbare ruimte te combineren, kunnen we bovenstaande uitdagingen veranderen in kansen en mogelijkheden.

Gezondheid

Er is wereldwijd sprake van een toenemend tekort aan zoet (drink)water. Dit geldt ook voor Europa, zo blijkt uit de toekomstvisie Drinkwater 2020-2050 van Waternet. We zijn afhankelijk van een krimpend aantal bronnen en deze staan bovendien onder hoge druk. Er is echter nóg een bron die nog niet (volledig) benut wordt en vaak over het hoofd gezien wordt, namelijk hemel- of regenwater. Er valt evenveel of zelfs meer neerslag, maar de natuur kan dit niet allemaal opslaan vanwege het korte tijdsbestek. Zo verliezen we veel water via het riool, dat bovendien te weinig capaciteit heeft voor deze piekmomenten. Bij een gebrek aan oneindige toevoer van schoon water uit de bergen, zoals in gebieden als Noord-Italië, en met het oog op de verzilting in West-Nederland, moeten we zelf slimme ecosystemen ontwerpen en beheeren. Zo kan de gezondheid van de bevolking ook in de toekomst gewaarborgd worden.

Waar klimaatadaptatie en gezondheid samenkomen

Kunnen we de natuur én de bebouwde omgeving een handje helpen om daar vervolgens zelf de vruchten van te plukken? Een aantal gemeenten biedt bewoners reeds de mogelijkheid zelfvoorzienend te zijn door initiatieven zoals een regenton (gedeeltelijk) te financieren. Bewustwording is er dus wel degelijk en alle kleine beetjes helpen. Toch moeten we groter durven denken. Bijvoorbeeld door zowel bij nieuwe projecten, als renovatie- en vervangingsopgaven in de openbare ruimte, de opslag en langzame afgifte van water op slimme wijze te integreren. Irrigatie, drinkwater en verkoeling zijn van belang voor elke gemeente, des te meer vanuit het oogpunt van klimaatverandering. Laat deze kans dus niet liggen! ●

WEBSITES

www.hln.be/in-de-buurt/antwerpen (artikelen - Regenwater Groenplaats en Zuiderdokken wordt drinkwater)
www.citylab010.nl/initiatieven/slimdak
www.nvrd.nl (dossiers - het belang van beheer)
www.stadswerk.nl (thema's - beheer doet er toe)